

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان جهاد کشاورزی استان اصفهان

طرح نظام نوین ترویج کشاورزی و
منابع طبیعی
دی ماه ۱۳۹۴

طرح نظام نوین ترویج کشاورزی و منابع طبیعی

سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

معاونت ترویج

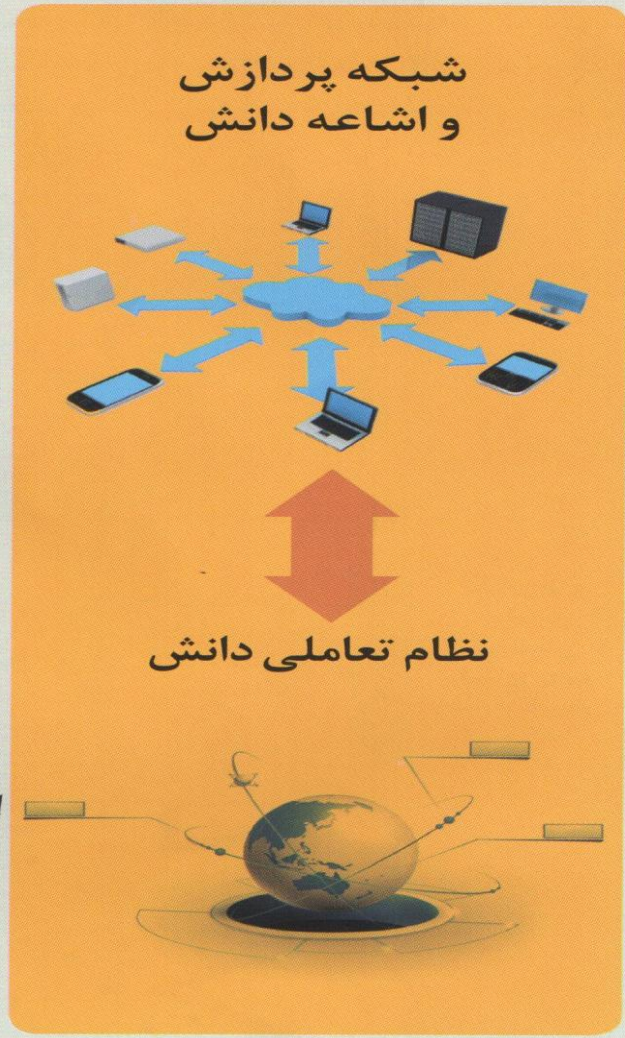
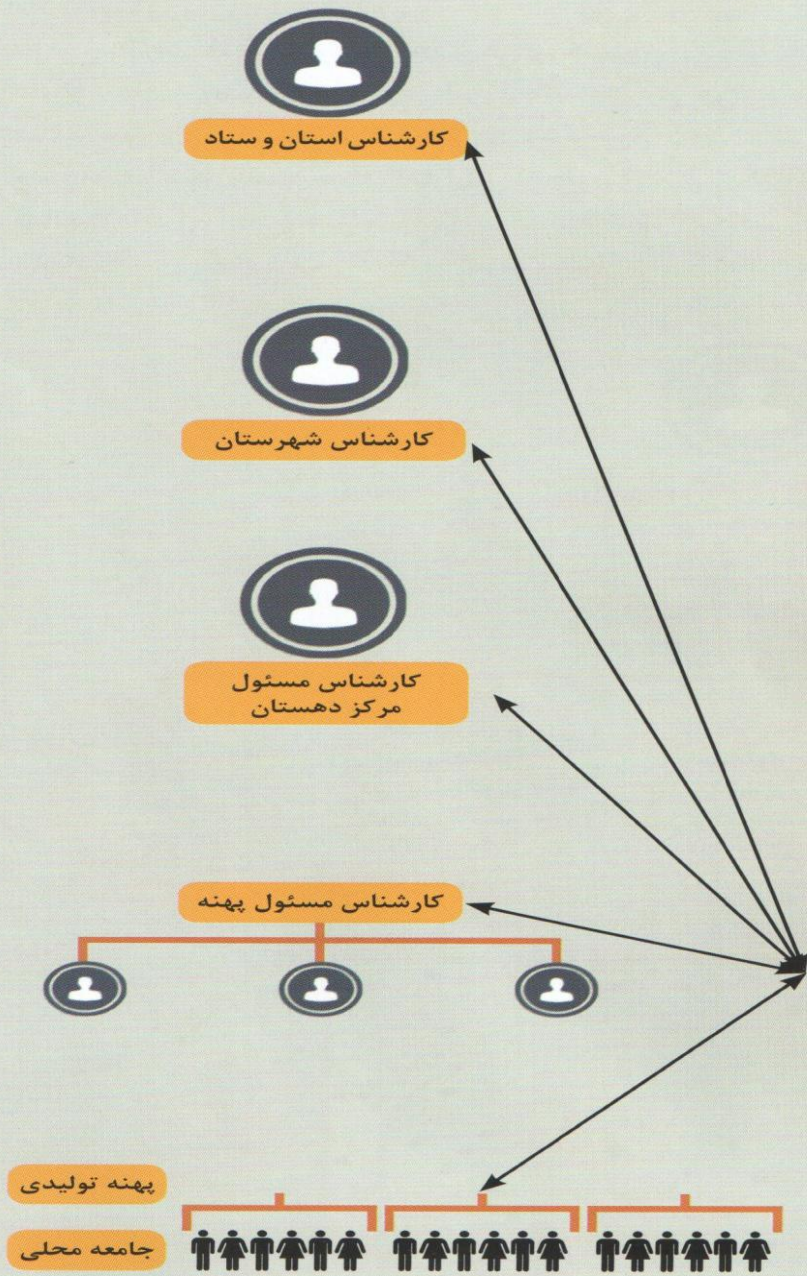

اهداف طرح

۱. ایجاد فضای مناسب کاری برای کارشناسان مراکز جهاد کشاورزی دهستان از طریق ساماندهی و تجهیز مراکز
۲. امکان دسترسی کلیه کارشناسان مراکز جهاد کشاورزی دهستان به دانش فنی و تخصصی و یافته‌های تحقیقاتی با استقرار نظام مدیریت دانش
۳. افزایش قدرت پاسخگویی وزارت جهاد کشاورزی به تمامی کشاورزان از طریق تعیین پهنه تولیدی برای هر یک از کارشناسان مراکز جهاد کشاورزی دهستان و دادن مسئولیت پهنه به این کارشناسان
۴. افزایش اثربخشی فعالیت‌های بخش کشاورزی در عرصه‌های تولیدی از طریق انجام فعالیت‌های مشارکتی با همکاری تحقیقات، اجرا، ترویج و کشاورز (سایت الگویی و کانون یادگیری)
۵. استفاده از ظرفیت بخش غیردولتی در خدمات‌رسانی به کشاورزان با اولویت شرکت‌های خدمات فنی و مشاوره‌ای مستقر در پهنه‌های تولیدی
۶. دسترسی مدیران و برنامه‌ریزان به اطلاعات دقیق و کیفی پهنه‌های تولیدی از طریق سامانه ذیربط

الزامات اجرایی طرح

۱. پیگیری لازم در سطوح ستادی و وزارتی از طریق تشکیل شورای سیاست‌گذاری ترویج
۲. تأمین منابع لازم برای عملیاتی نمودن طرح از طریق منابع ملی و استانی

ج) انسجام سازمانی و بهره‌گیری از جمیع عوامل دولتی و غیردولتی در ارائه خدمات به کشاورزان

در وزارت جهاد کشاورزی بخش‌های متنوع با وظایف متفاوت به فعالیت اشتغال دارند، که به دلیل نقطه تماس مشترک این فعالیت‌ها در عرصه همواره رویکردهای متفاوتی در سطوح صفی برای عملیاتی شدن برنامه‌ها وجود داشته است. طرح حاضر با هدف دستیابی به اولویت‌ها و سیاست‌های بخش‌های اجرایی از طریق مشارکت تحقیقات، اجرا، ترویج و کشاورز تدوین و فعالیت‌هایی را تعریف نموده است که ضمن مدنظر قرار دادن؛ استفاده بهینه و مطلوب از منابع و نهاده‌های پایه (آب، خاک، کود، بذر، سم و ...)، ارتقاء میانگین تولید در واحد سطح، تولید به

ب) انتقال دانش فنی و یافته‌های تحقیقاتی به کشاورزان مستقر در هر پهنه تولیدی از طریق ایجاد شبکه مدیریت دانش

مدیریت دانش کشاورزی فرایند کشف، کسب، توسعه و ایجاد، تسهیم، نگهداری، ارزیابی و به کارگیری دانش مناسب در زمان مناسب توسط فرد مناسب در بخش کشاورزی است، که از طریق ایجاد پیوند بین منابع انسانی، فناوری اطلاعات و ارتباطات و ایجاد ساختاری مناسب برای دستیابی به اهداف بخش کشاورزی صورت می‌پذیرد. نظام مدیریت دانش، رهیافت نوینی است که از تفکر نظام ملی اطلاع‌رسانی منتج شده و آخرین دستاورد بشری در حوزه معماری جامعه دانش‌مدار است. هم‌اکنون مدیریت دانش، با توجه به احساس نیاز بخش کشاورزی و حجم انبوه دانش تولید شده در موسسات و مراکز تحقیقاتی بخش یک ضرورت جدی در وزارت محسوب می‌شود. از طرفی همه ساله مقادیر معتناهی مقاله در نشریات معتبر علمی جهان، کتاب در انتشارات دانشگاهی جهان، رساله‌های کارشناسی ارشد و دکتری در زمینه کشاورزی تولید می‌شوند که می‌توانند مورد استفاده کارشناسان و بهره‌برداران در بخش کشاورزی قرار گیرند. استقرار شبکه مدیریت دانش می‌تواند در این خصوص راهگشا باشد.

عملیاتی کردن نظام مدیریت دانش و اطلاعات در بخش کشاورزی و منابع طبیعی به منظور دسترسی ذینفعان به دانش فنی و یافته‌های تحقیقاتی بر اساس موضوع بند «ج» ماده ۲۲ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی یکی دیگر از مباحث اصلی نظام نوین ترویج است، که بر اساس آن تمامی کارشناسان بخش کشاورزی، محققان و حتی کشاورزان توان دسترسی به دانش بخش کشاورزی و سایر اطلاعات مورد نیاز را خواهند داشت.

مدیریت دانش در بخش کشاورزی

کلیه کارشناسان
دولتی و غیر دولتی

کلیه کشاورزان
با ضریب دسترسی

کلیه محققان
بخش و دانشگاه

سایر بخش‌ها شامل:
تولیدکنندگان ادوات و
نهادها، بازار، هواشناسی،
اطلاعات واحدهای تولیدی
و

د) انسجام سازمانی و بهره‌گیری از جمیع عوامل دولتی و غیردولتی در ارائه خدمات به کشاورزان از رویکردهای دیگر نظام نوین ترویج است که با هدف مشارکت تمامی بخش‌ها شامل؛ تحقیقات، اجرا، ترویج و کشاورز و استفاده از ظرفیت تمامی بخش‌های غیردولتی اقدام به خدمات‌رسانی به کشاورزان می‌نماید. در این خصوص سایت‌های الگویی و کانون‌های یادگیری با اولویت سیاست‌ها و اهداف بخش‌های اجرایی تدوین خواهند شد. پیش‌بینی می‌شود که در هر مرکز خدمات یک نمونه با اعتبارات ملی و در هر پهنه یک نمونه با اعتبارات استانی عملیاتی شود.

عناصر اصلی و فرعی شبکه ترویج

عناصر اصلی شبکه ترویج :		عناصر فرعی شبکه ترویج :	
بخش دولتی	عناصر فیزیکی	ادارات تخصصی در مدیریت جهاد کشاورزی - ادارات وابسته به مدیریت جهاد کشاورزی - ایستگاه‌های تحقیقاتی - مراکز قرنطینه - مراکز ترویج و خدمات جهاد کشاورزی ...	مراکز آموزشی ...
	عناصر انسانی	متخصصین موضوعی - مروجین کشاورزی سربازان سازندگی - کارورزان	
بخش غیر دولتی	عناصر فیزیکی	کلینیک‌های تخصصی دامپزشکی - تعاونی‌های روستایی - سکوهای جمع آوری شیر - تعاونی‌های تولید - مزارع نمایشی - شرکتهای سهامی زراعی ..	اتحادیه‌ها - خانه‌های همیار - کتابخانه‌های روستایی - شورای اسلامی - دهیاری‌های روستایی ...
	عناصر انسانی	ناظرین مزرعه - کشاورزان - کشاورزان پیشرو (نمونه‌های روستایی) - مددکاران ترویجی - مشاورین مزرعه ...	عضو شورای اسلامی - خبره محلی - رهبران محلی - ارکان انجمن‌های صنفی - عضو انجمن اسلامی ...

مدل مفهومی تعامل عناصر و عوامل شبکه ترویجی دهستان

مدیریت جهاد کشاورزی
شهرستان

• { É • • Á Z Œ ⁀ • { É Ä Ì • • Ê ÿ Æ Þ À Å Æ a ž » Z m ¶
É • • Á Z Œ ⁀ | Ë Á € e ¾ Ë Â ¿ ¹ Z œ ¿ s € —

در راستای استقرار و تثبیت نظام نوین ترویج و به منظور اجرای مناسب و مطلوب فعالیت های ترویجی و در جهت ارتقاء و توسعه کمی و کیفی منابع انسانی شاغل در بخش کشاورزی و با تأکید بر گسترش کشاورزی دانش-بنیان و تقویت رفتار حرفه ای بهره برداران و در جهت ایجاد وحدت رویه در تعیین کارشناس مسئول پهنه های تولیدی در کشور، «دستورالعمل جامع پهنه بندی عرصه های تولیدی در کشاورزی» که از این پس به اختصار «دستورالعمل» گفته می شود؛ به شرح ذیل ابلاغ می گردد:

Ã{Z»

cY•Z•fyY Á !Ë•Z e

در این دستورالعمل، واژه‌ها و اصطلاحات در معانی و تعاریف زیر به کار رفته است:

É | ÄÄ À Æ

فرایند تعیین محدوده جغرافیایی فعالیت (حدود و ثغور فعالیت) یک کارشناس در حوزه روستا یا دهستان بر اساس شاخص‌های تعیین شده در این دستورالعمل، که زمینه لازم برای فعالیت این کارشناس را بر اساس سیاست‌ها، راهبردها، تکالیف و وظایف مربوطه فراهم نماید و منجر به افزایش توانمندی و کارآیی تولیدکنندگان و بهره‌برداران بخش کشاورزی و ارتقاء بهره‌وری در سطح عرصه‌های تولیدی بخش کشاورزی شود.

فردی است که نقش نظارت عملیاتی بر کلیه عملیات اجرایی و ترویجی را بعهدده داشته و ضمن راهبری و نظارت بر بخش غیردولتی، مسئولیت برقراری ارتباط با همه بهره‌برداران و تولیدکنندگان پهنه تحت مسئولیت خود و ایجاد ارتباط با شبکه دانش و اطلاعات کشاورزی در جهت رفع مشکلات علمی و فنی کشاورزان و اجرای سیاست‌ها و برنامه‌های استراتژیک و راهبردی بخش کشاورزی را به‌عهده دارد.

» « Y - ,

منظور مراکز جهاد کشاورزی دهستان است، که آخرین سطح تشکیلاتی وزارت متبوع در سطح استانی می باشد.

É | ÀÄ À Æ ž yÉZZ Å

مجموعه معیارها و ملاک ها برای تعیین حوزه فعالیت کارشناس
مسئول در سطح دهستان و یا روستا.

$\frac{1}{2} Z \gg \bullet Z$

سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

اصلی ترین و عمومی ترین شاخص نسبت سطح واحدهای تولیدی بر تعداد کارشناس موجود در حوزه دهستان است، به نحوی که مشخص شود هر کارشناس بطور متوسط چه سطحی از حوزه دهستان را پوشش خواهد داد. اما به منظور استفاده متوازن از ظرفیت شبکه دولتی و غیردولتی ترویج (سربازان سازندگی، شرکت های خدمات مشاوره ای فنی و مهندسی کشاورزی، مددکاران ترویجی و تسهیلگران روستایی و ...) و پوشش متعادل متناسب با زمینه فعالیت در تعیین پهنه، ضروری است که علاوه بر شاخص فوق، شاخص هایی چون؛ تنوع محصولات تولیدی؛ فاصله و وضعیت راه های ارتباطی؛ سطح زیر کشت آبی؛ سطح زیر کشت دیم؛ سطح و نوع مراتع قابل بهره برداری؛ مساحت گلخانه ها؛ تعداد واحدهای دامی؛ تعداد واحدهای پرورش طیور؛ تعداد واحد تولید آبزیان؛ نوع اقلیم منطقه و نیز مورد توجه قرار گیرند.

سازمان های جهاد کشاورزی استان موظفند ظرف مدت ۴ ماه پس از ابلاغ این دستورالعمل، بر اساس مواد آن نسبت به تعیین پهنه های تولیدی اراضی کشاورزی حوزه مدیریتی خود اقدام نمایند.

: ã { .

به منظور برنامه ریزی و ابلاغ سیاست های معاونت ها و مدیریت های سازمان استان (بر اساس سیاست های ابلاغی بخش های اجرایی) و پیگیری اجرا و حمایت و پشتیبانی از پهنه بندی کارگروهی با عضویت افراد ذیل در هر استان تشکیل و این کارگروه مسئولیت نظارت و هدایت تعیین پهنه های تولیدی و محدوده جغرافیایی آن توسط شهرستان را بر اساس شاخص های تدوین شده و شرایط خاص هر استان بر عهده دارد.

۱- رئیس سازمان جهاد کشاورزی (رئیس کارگروه)

۲- معاون توسعه مدیریت و منابع انسانی

۳- مدیر امور اراضی

۴- مدیر هماهنگی ترویج (دبیر کارگروه)

۵- رئیس مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی استان

۶- یک نفر از معاونان اجرایی سازمان (حسب مورد)

۷- یک نفر مدیران مراکز و سازمان های وابسته (حسب مورد)

به منظور تعیین پهنه های تولیدی برای کارشناسان مراکز و نظارت بر فعالیت آنها
کمیته شهرستان با عضویت افراد زیر تشکیل می گردد:

۱- مدیر جهاد کشاورزی شهرستان (رئیس کمیته)

۲- رئیس اداره ترویج (دبیر کمیته)

۳- معاون اداری و مالی شهرستان

۴- روسای ادارات تخصصی

۵- روسای مراکز تحت پوشش

ماده ۶- کمیته شهرستان در انتخاب کارشناسان مسئول پهنه بر اساس فاکتورهایی
از قبیل؛ میزان تحصیلات، رشته تحصیلی، سابقه کار، جنسیت، سن و
به تشخیص کارگروه استانی اقدام می نماید.

کارشناسان بخش های اجرایی مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان و یا سایر واحدهای سازمانی وزارت متبوع مستقر در شهرستان موظفند به عنوان کارشناس متخصص موضوعی (زراعت، باغبانی، حفظ نباتات، امور دام، شیلات و آبیان، منابع طبیعی، دامپزشکی و...) از کارشناسان مسئول پهنه حمایت فنی و تخصصی داشته باشند و در صورت وجود ایستگاه تحقیقات در حوزه شهرستان، محققان این ایستگاه نیز مکلفند مساعدت لازم در ارائه توصیه‌های فنی به کارشناسان مسئول پهنه را اعمال نمایند.

مدیر جهاد کشاورزی شهرستان مکلف است نسبت به معرفی رسمی کارشناسان مسئول پهنه توسط رئیس مرکز به بخشداران، دهیاران، کشاورزان روستاهای پهنه، مددکاران ترویجی، تسهیلگران روستایی، شرکت های خدمات مشاوره ای فنی و مهندسی، هیئت امناء مساجد، اعضای شورای اسلامی اقدام نموده و مشخصات این کارشناسان (نام و نام خانوادگی، عکس، شماره تلفن) و اسامی روستاهای پهنه را در مراکز به منظور ایجاد زمینه ارتباط مستقیم با کشاورزان پهنه نصب نماید.

سازمان موظف است با همکاری و هماهنگی مرکز آمار و فناوری اطلاعات ظرف مدت ۴ ماه، سامانه ثبت اطلاعات و گزارش گیری از کارشناسان مسئول پهنه را تدوین و راه اندازی نماید، به گونه ای که کارشناسان مسئول پهنه ها دسترسی لازم به این سامانه را داشته باشند.

دستورالعمل نحوه بهره برداری و دسترسی افراد به این سامانه توسط سازمان و مرکز آمار و فناوری اطلاعات ظرف مدت ۳ ماه از ابلاغ این دستورالعمل تهیه و به استان-ها ابلاغ می-گردد.

کلیه کارشناسان مسئول پهنه مکلفند نسبت به ترسیم نقشه جغرافیایی پهنه، روستاهای تحت-پوشش و ثبت اطلاعات واحدهای تولیدی و سایر موارد مندرج در این دستورالعمل در سامانه اقدام نمایند.

آ { Z »

مراکز مکلفند برای تبادل تجربیات و دریافت گزارشات و اعلام دستور کار و حل مشکلات ارجاعی کارشناسان مسئول پهنه، جلسات فنی و تخصصی را بصورت هفتگی در مراکز با مسئولیت رئیس مرکز برگزار نموده و گزارش اقدامات پهنه-ها را از طریق سامانه تبصره فوق به مدیریت شهرستان ارسال نمایند.

- ✓ شناخت بازخوردها و انعکاس آنها به کارشناسان متخصص موضوعی شهرستان (از طریق مرکز خدمات دهستان).
- ✓ دریافت مشکلات و مسائل فنی پهنه و اقدام به حل آنها از طریق ارتباط با شبکه دانش و اطلاعات کشاورزی
- ✓ راهبری مروجین بخش غیردولتی در ارائه خدمات ترویجی موردنیاز بهره برداران و نظارت و ارزیابی مستمر فعالیت آنان
- ✓ بررسی مستمر روند ارائه خدمات ترویجی توسط مروجین بخش غیردولتی و ارائه گزارش های مربوطه به مراجع ذیربط
- ✓ گردآوری و دسته بندی آمار و اطلاعات مورد نیاز از بهره برداران بخش و مشارکت در اجرای طرح های آماری

به منظور توانمندسازی کارشناسان مسئول پهنه سازمان(دفتر آموزش کارکنان) موظف است با همکاری معاونت توسعه مدیریت و منابع انسانی حداکثر ظرف مدت ۳ ماه پس از تصویب این دستورالعمل، نسبت به نیازسنجی، تهیه محتوا، تدوین برنامه آموزشی اقدام نموده و تمهیدات لازم برای اجرای موثر آموزش ها و ارزیابی اثربخشی دوره های اجرا شده را بعمل آورد.

به منظور نگهداشت، انگیزش و پیشرفت شغلی کارشناسان مسئول پهنه معاونت توسعه مدیریت و منابع انسانی موظف است با همکاری و هماهنگی سازمان، حداکثر ظرف مدت ۳ ماه پس از تصویب این دستورالعمل، نسبت به تدوین آئین نامه نگهداشت، انگیزش ارتقاء و پیشرفت شغلی کارکنان مراکز (کارشناسان مسئول پهنه) با رویکرد مدیریت مبتنی بر عملکرد و با بهره گیری از ظرفیت های قانونی مندرج در بند الف ماده ۵۰ قانون برنامه پنجم توسعه و فصل ۱۰ قانون مدیریت خدمات کشوری، اقدام نماید.

معاونت توسعه مدیریت و منابع انسانی وزارت موظف است به منظور تأمین ملزومات و تجهیزات مورد نیاز کارشناسان مسئول پهنه با همکاری و هماهنگی سازمان، حداکثر ظرف مدت ۳ ماه پس از تصویب این دستورالعمل، نسبت به تدوین استانداردهای تجهیز مراکز جهاد کشاورزی اقدام و در دستورالعمل مربوطه، استاندارد ملزومات و تجهیزات مورد نیاز کارشناسان مسئول را با پیش بینی موارد زیر تعیین نماید:

✓ چگونگی تامین وسیله نقلیه مناسب برای انجام وظایف محوله توسط کارشناسان مسئول.

✓ طراحی لباس فرم مخصوص به منظور ایجاد هویت حرفه ای برای آنها.

✓ تخصیص یکدستگاه لپ-تاپ، تلفن همراه یا تبلت با قابلیت اتصال به شبکه مدیریت دانش کشاورزی.

✓ تأمین وسایل و تجهیزات اداری و لوازم و تجهیزات اولیه برای تشخیص و کار در مزارع و باغات .

✓ یک دستگاه GPS به منظور نظارت بر حضور کارشناس مسئول در مناطق تحت پوشش به صورت آنلاین.

روسای سازمان های جهاد کشاورزی استان موظفند نسبت به شناسایی، جابجایی، تأمین و توزیع متناسب وسایل و امکانات فوق، ظرف مدت ۴ ماه اقدام لازم را به عمل آورند.

این دستور العمل در ۱۷ ماده و ۵ تبصره تدوین و از تاریخ ابلاغ لازم الاجراء است.